

Riktlinjer för oljeavskiljare, fettavskiljare och fordonstvätt

1. Inledning

Dessa riktlinjer omfattar oljeavskiljare, fettavskiljare samt fordonstvätt i Katrineholms kommun. Riktlinjerna är framtagna i samarbete mellan miljöförvaltningen och Sörmland Vatten och Avfall AB.

2. Oljeavskiljare

Installation av oljeavskiljare minskar den negativa påverkan på miljön. Oljeföreningar som kommer ut via dagvattennätet ger en direkt nedsmutsning av miljön, t.ex. sjöar, vattendrag och grundvatten. Kommer olja ut i dagvatten inom skyddsområde för dricksvatten kan det få konsekvenser för dricksvattenförsörjningen. Det är viktigt att minska mängden olja som kommer till reningsverket eftersom olja försämrar reningsprocessen och kan skada den biologiska reningen. Med oljan följer ofta föroreningar som avsätts i slammet, t.ex. tungmetaller och organiska ämnen som är svåra att bryta ned. Vid för höga halter kan slammet inte återföras till jordbruksmark. När det finns risk för utsläpp av olja till avlopps nätet ska en oljeavskiljare finnas.

2.1 Verksamheter där oljeavskiljare krävs

Vid avledning till spillvatten och till dagvatten:

- Fordonstvättar, bilvårdsanläggningar, Gör Det Själv-hallar
- Bilskrotningsanläggningar
- Bensinstationer
- Verkstäder (motor- och servicehallar, måleri- och sprutlackeringshallar)
- Parkeringshus, garage med golvavlopp, parkeringsplatser
- Spolplattor
- Olje- och kemikaliedepåer
- Industrier med kondensvatten från kompressorer
- Industrier med oljehantering eller tvätt av oljiga produkter

Vid avledning till dagvattensystemet/recipient kan krav komma att ställas på ytterligare efterföljande rening.

I verkstäder där även fordonstvätt förekommer bör verkstadsdelen vara avloppslös alternativt vara kopplad till separat oljeavskiljare. I enstaka fall kan undantag göras efter bedömning av tillsynsmyndighet. Det är normalt inte tillåtet att koppla tvätt och verkstadsdel på samma oljeavskiljare.

I det fall verkstadsdelen innehåller smörjgrop eller fordonslyft bör denna del sakna golvbrunn. Vid ny- eller väsentlig ombyggnation ska golv i smörjgrop, under fordonslyft, eller annan uppställningsplats avsedd för reparation av fordon vara avloppslöst eller anslutet till spilloljetank. Förbindelse till spill/dagvattennät får inte finnas.

2.2 Krav som ställs på oljeavskiljare

Sörmland Vatten och Avfall AB samt miljöförvaltningen tillämpar huvudsakligen regelverket i Europastandard och Svensk standard när det gäller utformningen av avskiljaranordningar för olja och slam. Den gemensamma standarden benämns SS-EN 858 del 1 och 2.

Vid anslutning till kommunalt spillvattennät kan Sörmland Vatten och Avfall AB, med stöd av Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster och ABVA (Allmänna bestämmelser för användande av Katrineholms kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning) ställa krav på halten av föroreningar i vattnet. Vid tillsyn kan även krav ställas från miljöförvaltningen.

2.2.1 Krav vid ny verksamhet

När man startar en verksamhet i en ny byggnad eller gör en väsentlig ändring av verksamheten i en befintlig byggnad, t.ex. ändrar ett lager till en bilverkstad, kommer krav på oljeavskiljare att ställas i samband med bygglovsgranskningen hos Stadsarkitektkontoret. Dimensionering av avskiljare ska ske i enlighet med SS-EN 858.

2.2.2 Krav vid befintlig verksamhet

Oljeavskiljare bör minst uppfylla Europastandard och Svensk standard SS-EN 858. Innan en befintlig verksamhet installerar en oljeavskiljare bör samråd ske med miljöförvaltningen och Sörmland Vatten och Avfall AB. Krav kan komma att ställas på verksamheter som inte har oljeavskiljare men som behöver det enligt dessa riktlinjer. Se även avsnittet nedan, krav vid störningar.

2.2.3 Krav vid störningar

Om upprepade utsläpp av olja konstateras från en befintlig verksamhet kommer krav att ställas på installation av avskiljare. Fastighetsägaren/verksamhetsutövaren kommer att debiteras av Sörmland Vatten och Avfall AB för eventuella kostnader för spårning, utläggning och destruktion av länsar, renspolning av ledningar, m.m. Vid störningar som uppstår på grund av att oljeavskiljare är bristfällig eller inte tömts som den ska kommer fastighetsägaren likaså att debiteras kostnader för extraordinära åtgärder enligt ovan av Sörmland Vatten och Avfall AB.

Vid bristande skötsel av oljeavskiljare har Sörmland Vatten och Avfall AB rätt att beställa tömning för abonnents räkning. Fastighetsägaren/verksamhetsutövaren debiteras kostnad för tömning samt 20 procent omkostnadspålägg.

2.3 Tillsyn, tömning och egenkontroll av oljeavskiljare

2.3.1 Larm

Oljeavskiljare ska vara utrustad med optiskt och akustiskt larm. Undantag från denna regel kan göras i särskilda fall efter diskussion med tillsynsmyndigheten. Ett funktionstest av larmet ska genomföras regelbundet.

2.3.2 Tömning

Oljeavskiljare, sand- och slamfång och liknande ska kontrolleras regelbundet och tömmas så ofta att de alltid fyller avsedd funktion. Tömning bör göras när halva slamvolymen eller 80 procent av lagringsvolymen för olja är fylld eller minst två gånger per år. För att inte överbelasta oljeavskiljaren med slam bör även tvätträna eller golvbrunn med slamfång ansluten till oljeavskiljare tömmas minst en gång per år eller mer beroende på verksamhetens storlek. Tömning ska ske av godkänd entreprenör. Tömningskontrakt bör tecknas.

Efter tömning ska alltid vatten fyllas på i avskiljaren, om detta inte ingår i tömningsavtalet, så att avskiljaren fyller avsedd funktion.

2.3.3 Besiktning

Vart femte år ska en mer omfattande inspektion av oljeavskiljaren utföras i enlighet med SS-EN 858. Besiktningen ska utföras av oberoende part. Avskiljaren ska då tömmas helt och besiktigas med avseende på:

- ingående komponenters täthet
- att tanken är hel och tät (eventuell sprickbildning och dylikt)
- eventuell invändig ytbehandling
- dämpskärmar, rör, koalesator och liknande avseende fastsättning och funktion
- elektriska komponenter och larm

2.3.4 Egenkontroll

Slam och olja som samlas i en oljeavskiljare klassas som farligt avfall. Transportdokument från tömning ska upprättas och sparas i fem år. Transportdokumentet ska innehålla uppgift om avsändare, mottagare, transportör, avfallsslag och avfallsmängd samt undertecknas av avsändaren och av mottagaren vid mottagandet.

Anmälningsskyldiga och tillståndsskyldiga verksamheter ska enligt miljöbalken journalföra tömning och annat underhåll, även driftstörningar journalföres. Journalerna ska finnas tillgängliga för tillsynsmyndighet samt Sörmland Vatten och Avfall AB.

2.3.5 Provtagning

Provtagning på utgående vatten ska ske så ofta som behövs för att säkerställa att anläggningen uppfyller gällande krav. Sker inte tömning tillräckligt ofta kommer slamlagret och oljeskiktet växa sig så tjocka att vattnet till stor del passerar opåverkat genom avskiljaren. Intervall för provtagning bör beslutas i samråd med tillsynsmyndighet.

2.4 Utsläppskrav

Gällande standard SS-EN 858 trädde i kraft år 2002. Enligt denna standard finns två olika typer av oljeavskiljare; klass I och klass II. Klass I-avskiljare släpper ut högst 5 mg opolära kolväten per liter. Klass II-avskiljare släpper ut högst 100 mg opolära kolväten per liter. Samtliga verksamheter som kräver oljeavskiljare i Katrineholms kommun ska ha slamavskiljare, oljeavskiljare av klass I och provtagningsbrunn. Undantag görs för de avskiljare som är installerade före år 2002 men bedömning görs alltid i det enskilda fallet. Dessa ska också vara kombinerade med slamavskiljare och provtagningsbrunn men får släppa ut högst 50 mg opolära kolväten per liter.

2.5 Kemikalieanvändning

Tvätt och avfettningsmedel samt andra kemikalier som används i samband med oljeavskiljaren ska väljas så att de inte stör avskiljarens funktion.

2.6 Övriga bestämmelser

- Tvättvatten från golvttvättmaskiner ska tas omhand som farligt avfall. Tvättvatten får endast hållas i avloppet efter provtagning och diskussion med tillsynsmyndigheten.
- Vatten från detaljtvätt (exempelvis motor- och maskindelar) får inte avledas till oljeavskiljaren utan ska tas omhand som farligt avfall.
- Uppsamlad spillolja får inte slås i avloppet utan ska tas omhand som farligt avfall.
- För de verksamheter som ligger inom skyddsområden för vattentäkt tillkommer dessutom bestämmelserna för skyddsområdet.
- Katrineholms kommuns avloppsreningsverk är inte skyldiga att ta emot avloppsvatten som avviker från normalt hushållspillvatten.

3. Fordonstvättar

Spillvatten från fordonstvättar innehåller olja och metaller som är farliga för miljön. Dessa riktlinjer har tagits fram för att minska utsläppen till reningsverken och till recipient. Riktlinjerna innehåller krav som generellt kommer att ställas på fordonstvättar i Katrineholms kommun men en individuell prövning sker alltid av varje objekt. Riktlinjerna har tagits fram för att bedömningen av fordonstvättar ska bli så likartad som möjligt.

3.1 Avloppsanslutning

Samtliga tvättplatser för fordon ska vara anslutna till kommunalt spillvattennät på de platser där spillvattennät finns. Avloppet från fordonstvätt ska skiljas från övrig verksamhet, t.ex. verkstäder. För fordonstvättar ska en efterföljande rening finnas för stora och mellanstora anläggningar samt för små anläggningar om de är kopplade till dagvattennätet (för definition av tvättanläggning, se avsnitt 3.2).

3.2 Definition av tvättanläggning

Stora: anläggningar som är anmälningspliktiga, d.v.s. tvätt av minst 5 000 personbilar eller minst 1 000 tvättar av andra fordon (lastbilar, bussar, traktorer etc.) per år.

Mellanstora: anläggningar som ej är anmälningspliktiga, d.v.s. tvätt av minst 5 personbilar eller minst en lastbil, buss eller annat vägfordon per arbetsdag (vilket motsvarar ca 1 250 personbilar eller 250 lastbilar/bussar per år), men inte fler än 5 000 personbilar eller 1 000 lastbilar, bussar eller annat vägfordon per år.

Små: anläggning som tvättar mindre än 5 personbilar per arbetsdag eller mindre än en lastbil, buss eller annat vägfordon per arbetsdag. Detta kan vara anläggningar som ej är öppna för allmänheten exempelvis tvätthallar på företag och förvaltningar.

3.3 Utsläppskrav

Krav vid befintliga verksamheter

Parametrar	Personbil	Lastbil, buss eller annat vägfordon
Samlingsparameter bly, krom, nickel	10 mg/fordon	30 mg/fordon
Kadmium	0,25 mg/fordon	0,75 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Oljeindex	5 000 mg/fordon	15 000 mg/fordon

Krav vid ny verksamhet eller om/tillbyggnad

När man startar en verksamhet i en ny byggnad eller gör en väsentlig förändring gäller följande utsläppskrav.

Parameter	Personbil	Lastbil, buss eller annat vägfordon
Samlingsparameter bly, krom, nickel	5 mg/fordon	15 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon	0,30 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Oljeindex	2 500 mg/fordon	7 500 mg/fordon

3.4 Vilka tvättanläggningar ska klara vilka utsläppskrav?

Stora	Ovanstående utsläppskrav
Mellanstora	Ovanstående utsläppskrav
Små	Oljeavskiljare ska finnas och skötas samt klara utsläppskrav för oljeavskiljare enligt dessa riktlinjer

3.5 Tvätt av fordon för yrkesmässig trafik

Tvätt av fordon som används i yrkesmässig trafik ska ske på iordningställd tvättplats i enlighet med gällande riktlinjer i Katrineholms kommun.

3.6 Provtagning

Provtagning ska ske med automatisk provtagare på utgående behandlat tvättvatten. Provtagning ska genomföras flödesproportionellt eller tidsstyrt under den tid vatten lämnar anläggningen (vid tidsstyrning väljer man tvättanläggningens öppettider). Vid provtagningstillfället ska tvätten vara igång som vanligt. Provtagning ska utföras av certifierad oberoende provtagare och analyseras på ett ackrediterat laboratorium.

Veckosamlingsprov ska tas ut vid minst ett tillfälle under vinterhalvåret. Med veckosamlingsprov menas provtagning under sju dygn i följd. Vid provtagningstillfället analyseras parametrarna (bly, krom och nickel)¹ kadmium, zink och oljeindex. En kopia på provresultatet ska sändas till tillsynsmyndigheten samt Sörmland Vatten och Avfall AB.

¹=samlingsparameter

4 Fettavskiljare

Fettutsläpp från t.ex. restauranger, storkök och gatukök kan ge återkommande problem i ledningsnätet. I ledningsnätet sjunker vattentemperaturen, vilket gör att fett stelnar på rörens insida och till slut orsakar igensättningar i avloppsledningarna. Detta kan exempelvis leda till stopp, översvämningar och bräddning av avloppsvatten till sjöar och vattendrag, fett kan också ge störningar vid reningsverk och pumpstationer. För att hindra större utsläpp av fett ska fettavskiljare enligt svensk standard SS EN-1825-1 samt SS EN-1825-2 installeras i livsmedelslokaler.

4.1 Där fettavskiljare krävs

- Kök för servering av måltider t.ex. restauranger, gatukök, hotell, vägkrogar
- Anläggningar för grillning, ugnstekning och stekning
- Storkök
- Charkuterier
- Bagerier
- Konditorier
- Lokaler för hantering av livsmedel
- Pizzerior

Till fettavskiljare ska vaskar, diskmaskiner och golvbrunnar anslutas.

4.2 Krav vid befintlig verksamhet

När en befintlig livsmedelsverksamhet ändrar sin inriktning så att behov av fettavskiljare uppstår enligt dessa riktlinjer, ska en fettavskiljare installeras. Anmälan av denna ska ske till Sörmland Vatten och Avfall AB.

4.3 Krav vid ny verksamhet

När en verksamhet startar i en ny byggnad eller en väsentlig ändring av verksamheten sker i en befintlig byggnad, om man t.ex. ändrar en butik till en restaurang, ska fettavskiljare installeras om den nya verksamheten kräver detta enligt dessa riktlinjer. När fettavskiljaren är installerad ska den anmälas till Sörmland Vatten och Avfall AB.

4.4 Krav vid störningar

Om problem uppstår i ledningsnät eller pumpstation orsakat av fett ska felet vara åtgärdat inom tre månader från det att felet upptäckts. Krav kommer att ställas på omedelbar (inom tre månader) installation av fettavskiljare hos den orsakande verksamheten om sådan saknas. Fastighetsägaren kommer att debiteras av Sörmland Vatten och Avfall AB för eventuella kostnader för spårning, borttagning av stopp, renspolning av ledningar m.m.

Vid problem i ledningsnät som uppstår på grund av att fettavskiljare är bristfällig eller inte töms som den ska kommer fastighetsägaren likaså att debiteras kostnader för extraordinära åtgärder enligt ovan av Sörmland Vatten och Avfall AB.

4.5 Anmälan till Sörmland Vatten och Avfall AB

Alla fettavskiljare ska anmälas till Sörmland Vatten och Avfall AB, både befintliga och nya. Blankett för anmälan finns för utskrift på Sörmland Vatten och Avfall AB:s hemsida. www.sormlandvatten.se

4.6 Placera i separat utrymme

För att undvika påverkan på livsmedel ska fettavskiljaren placeras i separat utrymme väl avskild från hantering och förvaring av livsmedel. Utrymmet ska ha god luftväxling och bör vara utrustat med vatten och avlopp. Tömning får inte ske genom utrymmen där livsmedel bereds eller förvaras. Kontakta miljöförvaltningen vid frågor angående placeringen.

4.7 Funktion och dimensionering

Vid nyinstallation av fettavskiljare gäller följande:

- Fettavskiljare ska vara funktionstestad enligt gällande normer
- Dimensionering ska ske enligt SS-EN 1825
- Fettavskiljare ska vara utrustad med möjlighet till provtagning

För både befintliga och nya fettavskiljare gäller följande:

- Resthalten av fett efter avskiljaren ska understiga 50 mg/l.
- Fettavskiljaren ska vara utrustad med larm

4.8 Tillsyn och tömning

- Fettavskiljare, slamfång och liknande ska kontrolleras regelbundet och tömmas så ofta att de alltid fyller avsedd funktion.
- Fettavskiljare ska tömmas minst fyra gånger per år och oftare om det behövs.

Vid bristande skötsel av fettavskiljare har Sörmland Vatten och Avfall AB rätt att beställa tömning för abonnents räkning. Fastighetsägaren debiteras kostnad för tömning samt 20 procent omkostnadspålägg.

Har du frågor?

Kontakta:

Sörmland Vatten och Avfall AB 0150-800 100, www.sormlandvatten.se

Miljöförvaltningen i din kommun.